

Změny pravidel podmíněnosti pro zemědělské hospodaření: ČR do své legislativy přejímá úpravu přijatou Evropskou unií

13. 06. 2024

13. 6. 2024 - Tisková zpráva — Ministerstvo zemědělství upravilo podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy DZES 5 a DZES 8, tzv. pravidla podmíněnosti. Změny jsou na základě nařízení, které umožnila Evropská unie u DZES 8 i na základě dohody s Ministerstvem životního prostředí a zemědělskými nevládními organizacemi u DZES 5. Pro zemědělce se zmírňují některá pravidla hospodaření. Materiál projednala vláda.

Na základě nově vydaného nařízení Evropského parlamentu se mění zemědělcům tzv. pravidla podmíněnosti. Evropská komise rozhodla, že povinnost vyčleňovat neproduktivní plochy v rámci DZES 8A bez jakékoli náhrady nákladů nebo ušlých příjmů znamená pro zemědělce velkou finanční zátěž. Neproduktivní plochy na orné půdě jsou totiž už vyčleňovány, pokud chtějí zemědělci čerpat tzv. ekoplatbu. Toto řešení umožňuje větší flexibilitu a především kompenzuje alespoň část vzniklých nákladů a ušlých příjmů spojených s neproduktivními plochami. Proto se DZES 8A ruší, což zjednoduší hospodaření většině zemědělců a ušetří jim administrativu. Na ploše, která by měla být vyčleněna pro neproduktivní plochy, budou zemědělci moci podle své volby nadále pěstovat plodiny.

Aby čeští zemědělci nebyli znevýhodněni vůči zemědělcům z ostatních zemí EU, umožnila ČR tyto změny také.

Na červenec 2025 se odkládá termín spuštění nových podmínek pro hospodaření na erozně ohrožené půdě DZES 5. Snahou je poskytnout zemědělcům dostatečný čas na přípravu, zejména na uzpůsobení osevních plánů.

„Neznamená to však, že odkladem rezignujeme na protierozní ochranu. Naopak, snažíme se vhodně nakombinovat jednotlivé environmentální požadavky Společné zemědělské politiky, aby měly co největší efekt na ochranu půdy a zemědělské krajiny,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

Stále tak platí dosavadní pravidla pro hospodaření na erozně ohrožených půdách podle DZES 5, která se vztahují na čtvrtinu výměry orné půdy v České republice, což je v porovnání s řadou členských zemí EU více než dvojnásobný rozsah. Nadále platí i další související podmínky, které doplňují postupy protierozní ochrany. Například pole s monokulturou nesmí být větší než 30 hektarů a 10 ha na plochách silně erozně ohrožených a podmínka zajištění pokryvu pozemku po sklizni, jako ochrana proti erozi.

Odložená pravidla DZES 5 platná od července 2025 pak budou znamenat rozšíření a přesnější rozřídění erozně ohrožené půdy v ČR. Vedle silně erozně ohrožených ploch a erozí neohrožených ploch byly nově vymezeny dvě odlišné kategorie mírně erozně ohrožených ploch. Zemědělci na nich budou muset volit šetrnější metody hospodaření, aby ochránili pole a zároveň zachovali zemědělskou produkci. Zatímco dosud se pravidla DZES 5 týkají 25 % orné půdy v ČR, nově to bude 65 %. Je proto potřeba poskytnout zemědělcům čas na přípravu na takto složité a rozsáhlé změny.

Pro zbytek tohoto období Společné zemědělské politiky se budou v ČR nadále upravovat podmínky tak, aby byly shodné s ostatními zeměmi EU.

DZES - cílem podmínek standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy je přispět

ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, k ochraně vody, půdy a biologické rozmanitosti ve vztahu k zemědělskému hospodaření.

DZES 5 se týká obhospodařování půdy způsobem, který snižuje riziko degradace půdy a eroze.

DZES 8 se týká minimálního podílu výměry zemědělské plochy vyhrazeného pro neprodukční plochy a zachování krajinných prvků.

Neprodukční plochy jsou zemědělská půda určená ke zlepšení biologické rozmanitosti. Je na nich zakázáno používat hnojiva a přípravky na ochranu rostlin, většinou se na nich nepěstují produkční plodiny. V ČR jsou to krajinné prvky, zelené a nektarodárné úhory, různé ochranné pásy (např. podél vod, kolem krajinných prvků, souvratě, ochranný pás v agrolesnictví), plochy s meziplodinami a dusík vázajícími plodinami a plochy s biopásy, meziplodinami, plochy s ochranou čejky chocholaté a druhově bohatým pokrytím orné půdy.

Vojtěch Bílý

tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství